

**НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”
ГР. ПАЗАРДЖИК**

4400, гр. Пазарджик, ул. „Дойран” № 1,
e-mail: info-1301215@edu.mon.bg, тел.: 0897 976 244

Утвърдил:

/Славей Маринова-Методиева/

Директор на НУ „Васил Левски”, Пазарджик

**УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
/ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ/**

3. КЛАС

ЗА УЧЕБНАТА 2026 – 2027 ГОДИНА

хорариум: 32 учебни седмици по 1.5 час – общо 48 часа

Изготвили:

1. Юлия Андонова

2. Тодорка Тричкова-Праскова

3. Веселина Алексиева

I. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА ЗА 3. КЛАС (избираеми учебни часове)

Учебната програма по български език и литература за избираеми учебни часове в 3. клас е изготвена в пълно съответствие с изискванията, заложи в Учебната програма по български език и литература за общообразователна подготовка. Включеното учебно съдържание е насочено към затвърдяване и задълбочаване на знанията, уменията и отношенията, свързани с езиковите, литературните и комуникативноречевите компетентности на учениците.

Целите на обучение по български език и литература в избираемите учебни часове в 3. клас са ориентирани към:

- усъвършенстване на уменията на учениците да говорят и четат правилно и изразително, да пишат грамотно и четливо;
- разширяване в практически план на знанията за частите на речта, видовете морфеми, видовете изречения по цел на изказване, някои правописни и пунктуационни норми в българския език;
- задълбочаване на уменията за възприемане и осмисляне на достъпни за възрастта авторски, фолклорни и научнопопулярни текстове;
- развиване на уменията за ориентиране в комуникативната ситуация и за устно и писмено създаване на текст.

Обучението по български език и литература (избираеми учебни часове) в 3. „А“, „Б“, „В“ клас се осъществява във вариант № 2 – 1,5 час седмично, 48 часа годишно. Учебното съдържание е отразено във втори вариант.

I. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА В КРАЯ НА 3. КЛАС (избираеми учебни часове)

Области на компетентност	Знания, умения, отношения
<i>Езикови компетентности</i>	• Прави проверка за правописа на гласни в неударена сричка, на звучни съгласни пред беззвучни и в края на думата. • Разграничава видове морфемии (представка и корен). • Разпознава сродни думи. • Разпознава частите на речта (спомагателен глагол <i>съм</i>, лични местоимения). • Определя лице и число на личните местоимения и на глагола. • Определя пряко и преносно значение на думата. • Разпознава думи с близко значение (синоними). • Познава видовете изречения по цел на изказване – възклицателно и подбудително.
<i>Комуникативноречеви компетентности</i>	• Интерпретира факти и идеи от научнопопулярен текст. • Прави писмен подробен преразказ на кратък текст. • Съчинява текст: по преживяна случка, по словесна опора. • Редактира свой текст.
<i>Литературни компетентности</i>	• Ориентира се във взаимоотношенията между героите в литературно или фолклорно произведение. • Прави връзка между епизода и цялостния текст на произведението. • Илюстрира с примери от текста отговора си на въпрос, свързан със съдържанието на произведението. • Разграничава описание в художествен текст. • Открива епитет и сравнение в литературни и фолклорни произведения.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Обобщена тема	Очаквани резултати по теми	Контекст и дейности	Методи и форми	Брой урочни единици
Езиково обучение				
Звуков състав на думата	Разграничава ударена от неударена сричка. - Пише правилно буквите на гласните звукове със и без ударение и в крайна сричка на думата - Прави разлика между изговор и правопис на неударена гласна.	Проверка на правописа на съмнителен гласен звук чрез сродни думи. Правописна проверка на звучен съгласен в края на думата и пред беззвучен.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	5
Строеж на думата	- Разграничава корена като най-важна значеща част на думата. - Разграничава представката като словообразуваща част на думата - Разпознава сродни думи по общия им корен	Допълване на подходяща представка в пословици. Поправяне на правописни грешки в представките. Писане на текст под диктовка.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	5
Части на речта - спомагателен глагол СЪМ и лични местоимения	Разпознава думата съм като спомагателен глагол. - Определя лице и число на глагола. - Знае правописните особености на личните местоимения аз, той. - Употребява правилно лични местоимения и формите на личните местоимения за определяне на лицето на глаголите. - Познава значението на частиците за образуване на сравнителна и	Четене на текст с разбиране. Разпознаване на лични местоимения в текст, определяне на лицето и числото им. Разделно писане на формите на спомагателния глагол съм.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	2

	превъзходна степен на прилагателни имена. • Пише правилно степенувани прилагателни имена и прилагателни имена, които са с двойно (-нн-) в ж.р., в ср. р. и в мн.ч.			
Думата и речниковото ѝ значение	Определя прякото и преносното значение на думата. • Употребява думи в пряко и преносно значение. • Използва синоними за избягване на дразнещи повторения. • Подбира думи в съответствие с конкретен езиков контекст и комуникативна ситуация.	Затвърдяване на новите понятия. Образоване на словосъчетания и изречения с думи в преносно значение. Откриване на думи в преносно значение в художествен текст. Осмисляне на фразеологизми.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	2
Видове изречения по цел на изказване - възклицателни и подбудителни	Разпознава подбудителните изречения за заповед, молба, съвет, забрана. • Разграничава подбудително от възклицателно изречение. • Преобразува подбудителни и възклицателни изречения • Оформя пунктуационно правилно края на подбудителни и възклицателни изречения. • Употребява видове изречения в съответствие с комуникативната ситуация	Допълване на изречение с подходяща дума. Писане на изречения. под диктовка. Поправка на диктовката. Превръщане на съобщително изречение във въпросително, възклицателно и подбудително.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	3
Създаване на текстове	Интерпретира факти и идеи от научнопопулярен текст.	Създаване на кратък писмен текст. Редактиране.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо	10

	• Прави писмен подробен преразказ на кратък текст. • Съчинява текст: по преживяна случка, по словесна опора. • Редактира свой текст.	Речникова работа. Съчиняване на кратък писмен текст по аналогия и ключови думи.	оценяване.	
Литературно обучение				
Тема 1 . Литературни и фолклорни текстове	Разграничава епитета от прилагателното име. • Открива сравнението в изучавано произведение. • Открива нравствени ценности в пословици	Самостоятелно и подборно четене. Четене с разбиране. Тестови задачи. Откриване на героите. Изясняване значението на пословиците. Откриване на поуката в текста.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	9
Тема 2. Особенности на художествения текст	• Разпознава художественото описание в литературното произведение. • Открива описания на външен вид на герои, на обстановка, на пейзаж в художествен текст. • Разграничава художественото описание от повествованието в художествен текст.	Самостоятелно четене. Четене с разбиране. Четене по роли. Беседа. Характеристика на героите. Дискусия.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	9
Тема 3. Читателска култура	Познава произведения, посветени на България, българския народ и българския език. • Рецитира стихотворения от български автори	Четене с разбиране. Рецитиране. Дискусия. Речникова работа.	Устна проверка. Писмена проверка. Формиращо оценяване.	3